

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 2011

Uwagi wstępne

Wydarzenia roku 2011, a więc kryzys finansowy w Europie, wprowadzanie w życie nowych zasad funkcjonowania szkolnictwa wyższego w Polsce, w tym także finansowania, a z drugiej strony ważna rocznica związana z 400-leciem tradycji akademickich w Poznaniu, znajdowały swoje odbicie w działaniach podejmowanych przez Bibliotekę Uniwersytecką. Obawy o rozwój sytuacji finansowej kraju, a tym samym Uczelni, już w założeniach planu finansowego i określanych nim działań merytorycznych, a także dotyczących sytuacji kadrowej, kazały zakładać, iż rok nie będzie należał do łatwych. W jego podsumowaniu okazało się, że wiele obaw potwierdziło się. Jednakże określone założenia rozwoju uczelni, rzutowały także na poczynania zaplanowane i realizowane przez BU. Rozmach niektórych prac był zatem mniejszy niż w latach poprzednich, choć zrealizowaliśmy na zadowalającym poziomie wiele działań merytorycznych. Zarówno tych o statutowym, a więc podstawowym charakterze, jak i tych dodatkowych zadań specjalnych, które jak sądzimy, zostały pozytywnie odebrane przez naszych użytkowników. Do sukcesów zaliczyć należy dobry poziom gromadzenia zbiorów i organizacji zasobów elektronicznych, działania w zakresie ich opracowania, rozbudowy własnych zasobów elektronicznych (WBC, AMUR), wprowadzenia wielu drobnych, jednakże ważnych nowości w zakresie obsługi użytkowników, a także wiele działań o charakterze naukowym i promocyjnym, oraz pozyskanie funduszy w ramach programu Działalność Upowszechniająca Naukę. Jednym z największych problemów pozostawała sprawa magazynów, a tym samym ochrony zbiorów i ich bezproblemowego udostępniania, a także nie najlepsza sytuacja w zakresie uposażeń pracowników i blokada etatów. Nadal nie udało się wdrożyć do końca założeń polityki płacowo-kadrowej, gdyż wykonano tylko ruch w odniesieniu do kilkunastu osób z grupy kustoszy z długim stażem pracy. Nie do końca zrozumiałe stawały się decyzje dotyczące realizowania pojedynczych wniosków kadrowych, gdyż ich połowiczne - jeśli chodzi o skutki finansowe - załatwianie skutkuje burzeniem przyjętych założeń, doprowadza to do konieczności powrotu po kilka razy do tych samych wniosków, różnicuje pracowników pracujących na tych samych stanowiskach i wykonujących w porównywalny sposób identyczne zadania. Trudno w codziennej pracy o wywołanie pozytywnej motywacji do wykonywania planowanych działań, szczególnie tych o akcyjnym, czy wyjątkowym charakterze. W całej Polsce, w wyniku decyzji sądowej, wróciła sprawa uprawnień kustoszy i starszych bibliotekarzy, skutkująca pozytywnymi rozwiązaniami. W rozmowach prowadzonych w imieniu pracowników przez zespół związkowy z władzami UAM nastąpiła niestety sytuacja patowa.

Nie było formalnej blokady etatów, ale trudności w obsadzaniu zwalnianych etatów, nie pozwalały prowadzić do końca właściwej polityki kadrowej, podejmować pojawiających się wyzwań, których realizacja byłaby wkładem Biblioteki w utrzymanie

wysokiej pozycji UAM w rankingach. Trudno realizować bezproblemowo zadania zwłaszcza w zakresie obsługi użytkowników, ale także organizacji zasobów, czy promocji zbiorów.

Podjęte działania reorganizacyjne - jako realizacja zasad nowoczesnego zarządzania - miały nie tylko usprawnić działanie Biblioteki, pozwalać na elastyczne reagowanie na potrzeby otoczenia, ale także przyczynić się do minimalizowania kosztów jej funkcjonowania.

Wspomniana sytuacja finansowa skutkowałą przyznaniem Bibliotece niższych niż w roku 2010 środków budżetowych. To nakazywało prowadzenie polityki oszczędnościowej, skrupulatnego przestrzegania dyscypliny budżetowej. Budżet nie został wykorzystany w 100%, ale zrealizowany w stopniu znacznie wyższym niż w roku ubiegłym. Oszczędności generowały wspomniane decyzje dotyczące polityki kadrowej, ale też rozszerzony, centralny zakup kilku podstawowych baz danych. Nie brakowało środków na utrzymanie gromadzenia i organizacji dostępu do zasobów na wysokim poziomie. Gorzej przedstawiała się sytuacja w zakresie zakupu sprzętu, wyposażenia, realizacji drobnych remontów, które niestety musimy (o ile to możliwe) pokrywać ze środków budżetowych lub skromnych dochodów własnych. Nie są one wysokie, a podejmowane działania zmniejszają wpływy w dość ważnym źródle jakim są opłaty karne, co paradoksalnie z drugiej strony nas cieszy. Motywowało to do szukania innych dochodów (intensyfikacja sprzedaży wydawnictw własnych, wykonywanie usług mikrofilmowych, konserwatorskich, introligatorskich). Zasadniczą zmianę w tym zakresie stanowiło uruchomienie specjalnej ścieżki finansowania działań bibliotecznych, w ramach programu DUN. Trzy złożone projekty uzyskały akceptację, i zostały przyjęte do realizacji. W roku sprawozdawczym spływały środki pozwalające podjąć realizację pierwszego z nich, tj. digitalizację katalogu kartkowego. Dzięki temu w końcu roku 2013 powinniśmy elektronicznie informować o pełnym zasobie książek i czasopism (poza zbiorami specjalnymi). Mankamentem DUNów jest brak możliwości finansowania zakupów sprzętowych, co jest ważne w związku ze złym stanem sprzętu do mikrofilmowania, digitalizacji, czy obsługi użytkowników. Mimo składanych obietnic i deklaracji opłacenia w 1/3 kosztów zakupu skanerów samoobsługowych, nie otrzymaliśmy ze środków inwestycyjnych UAM pieniędzy na ich nabycie. Podobnie problem nierozwiązany stanowi brak zakupu serwera, na którym posadowiony jest program umożliwiający zdalne korzystanie z e-źródeł. Stąd podejmowane, na razie bez rezultatu starania, o wpisanie takich zakupów do dużych projektów ogólnouczelnianych, które BU może i chce współrealizować (np. zakup kamer do digitalizacji w projektach zakładających budowę zasobów elektronicznych, czy projektach e-learningowych)

Wskazać należy na nierozwiązany problem magazynowania zbiorów. Od lat optowaliśmy za wykorzystaniem na cele magazynu zastępczego budynku przy ul. Międzychodzkiej. W roku sprawozdawczym Biblioteka otrzymała do zagospodarowania trzy pomieszczenia na I piętrze. Przeniesione zostanie tam ok. 4,5 tys. wol. Nie spowoduje to jednak rozwiązania problemu magazynowego w budynku przy ul. Ratajczaka, a dalsze nasze nadzieje na sukcesywne uzyskiwanie kolejnych pomieszczeń

w realnej perspektywie czasu, zostały ostudzone decyzjami o przeznaczeniu ich na pomieszczenia dydaktyczne dla WNS.

Powtórzyć należy stwierdzenie, że BU z uwagi na przypisane jej zadania statutowe będzie zawsze dokumentować i archiwizować dorobek naukowy akademickiego Poznania, nie mówiąc o gromadzeniu zbiorów specjalnych, czy materiałach bibliotecznych wchodzących w skład Narodowego Zasobu Bibliotecznego, co wymagać będzie powierzchni magazynowej. Odrzucony został wniosek o sfinansowanie ze środków centralnych przebudowy piętra tzw. nowej sali, a specyfika podłoża (cieki wodne w miejscu posadowienia magazynu) sprawiła, że musieliśmy wyłączyć z eksploatacji najniższe piętro (tzw. poziom minus 2), a taką samą decyzję w niedalekiej przyszłości podjąć będziemy musieli w stosunku do kolejnego poziomu.

Gromadzenie zrealizowano na poziomie zadawalającym zarówno pod względem finansowym jak i ilościowym. Rozwijało się korzystanie z usługi „Zaproponuj biblioteczność”, poprzez którą zapraszamy wszystkich czytelników do wskazywania książek wartych zakupu. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w roku 2011 zakupiono więcej niż w latach poprzednich książek zagranicznych. Na bardzo dobrym poziomie ilościowym i jakościowym utrzymywało się pozyskiwanie zbiorów specjalnych. Zwraca uwagę utrzymanie wysokiego poziomu dostępu do zasobów elektronicznych, ocenione przez Kapitułę Rankingu *Rzeczypospolitej i Perspektyw* najwyżej w kraju za rok 2010. Zauważono tu zapewne zarówno wysoką liczbę czasopism, ale też wzrastającą z roku na rok ofertę e-book'ów. Rozbudowie zasobów własnych służyła rozwijana digitalizacja, a także organizowanie i administrowanie przez BU repozytorium uczelnianym. Dzięki jego istnieniu nasza uczelnia została po raz pierwszy odnotowana w Światowym Rankingu Uczelni Webometrics na 391 miejscu.

Wszystkie wpływy były regularnie opracowywane w systemie bibliotecznym. Bardzo wysoko ocenić należy współpracę z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym (NUKAT). Wraz z dużą ilością pobranych rekordów rosła pozycja Biblioteki jako instytucji, która w znacznym stopniu nasyci katalog zarówno opisami jak i hasłami wzorcowymi. Drugi rok z rzędu współpracowaliśmy wraz z czterdziestoma innymi bibliotekami w kraju przy projekcie NUKAT – Autostrada Informacji Cyfrowej, zmierzającym do integracji katalogów lokalnych z bazą NUKAT.

Biblioteka kontynuowała działania na rzecz podnoszenia jakości obsługi użytkowników oraz ożywiania współpracy na linii biblioteka-czytelnik, utrzymując ubiegłoroczne rozwiązania i w tym zakresie. W roku bieżącym zrezygnowano z obowiązku wypełniania deklaracji papierowej przy zapisie do BU, wprowadzono możliwość elektronicznego zamawiania do czytelni, a także wprowadzono system mikropłatności, dzięki czemu zdalnie, poprzez przelewy elektroniczne, czytelnicy mogą regulować swe zobowiązania finansowe. Cieszy fakt, że prowadzone przez nas działania zostały pozytywnie odebrane.

Celem powyższych działań jest szukanie optymalnego kierunku rozwoju dla BU w sytuacji dokonujących się zmian. Doświadczenia ostatniego roku potwierdzają słuszność przyjętych rozwiązań. Wzrosła liczba aktywnie korzystających z oferowanych zasobów, tak tradycyjnych jak i elektronicznych. Zwraca uwagę zarówno szczególnie wysoki

poziom wykorzystania WBC jak i materiałów zdeponowanych w AMURze. Wzrost udostępniania tradycyjnego nastąpił mimo spadku liczby osób przychodzących do BU, co oznacza, że te decydujące się na takie działania mają nie tylko wysoki stopień pewności co do dostępności materiałów (mniejsza liczba zamówień niezrealizowanych z powodu zagubienia i wypożyczenia), ale także atmosfery, czy tworzonych warunków do pracy. Dlatego tak ważne staje się dalsze zwracanie uwagi wszystkich pracowników Biblioteki na kulturę obsługi, otwartość, życzliwość, chęć pomocy w rozwiązywaniu sygnalizowanych problemów, z drugiej strony tworzenie warunków lokalowych i technicznych. Remonty podnoszące estetykę wewnątrz, poprawa infrastruktury (wi-fi, kurtyna ciepła w wejściu) stanowią drobne tego przykłady. Stąd też w roku 2012 istotnym stanie się zakupienie skanerów samoobsługowych oraz remont pomieszczeń po Czytelnii Niemieckiej- z przeznaczeniem na miejsce klubowe.

Jego stworzenie i zagospodarowanie, tj. organizowanie w nim wielu różnych imprez o charakterze promocyjnym, kulturalnym czy oświatowo-edukacyjnym, stanowić będzie wyraz pogłębiania współpracy z otoczeniem, wagę czego rozumiemy. W roku 2011 wyrazem tego stał się nasz tradycyjny udział w takich wydarzeniach jak Festiwal Nauki, czy też Tydzień Bibliotek, oraz współorganizowanie uroczystości związanych z obchodami 400-lecia tradycji uniwersyteckich w Poznaniu, rozwijanie Poznańskiej Dyskusyjnej Akademii Komiksu, czy zainicjowanie spotkań w ramach deBiUtów, ściślejsze kontakty z Parlamentem Studentów UAM, co nadal pragniemy rozszerzać, wspólnie podejmując różnorodne działania.

Nadal zgodnie z założeniami kształtowanej kultury organizacyjnej dbano o rozwój pracowników, tworzenie warunków dla realizacji hasła „biblioteki uczącej się”, w tym o szerokie włączanie wszystkich zainteresowanych do współzarządzania instytucją, współodpowiedzialności za nią, systemowego rozumienia zależności wewnętrznych dla zapewnienia jej jak najlepszego funkcjonowania. W roku 2011 przygotowane zostały założenia funkcjonowania bibliotekarzy dziedzinowych. Grupa tych pracowników biblioteki w roku 2012 podejmie działania na rzecz zacieśnienia współpracy z użytkownikami, poprzez lepsze rozpoznawanie ich potrzeb tak w zakresie kształtowania zasobów jak i szkolenia. Szkolenie użytkowników, mimo podejmowanych prób, pozostawało nadal według naszej oceny na niezadawalającym poziomie. W bardzo szybko zmieniającym się świecie informacji głównie elektronicznej mamy świadomość, że naszym zadaniem jest szybkie i głębokie ich rozpoznawanie, a następnie informowanie o nich użytkowników, poprzez szkolenia, warsztaty, wykłady, pokazy. Ofertę działań w tym zakresie (tradycyjnych jak i nowoczesnych, e-learningowych) będziemy systematycznie poszerzać.

Tak rozumiane zadania mogą wypełniać bibliotekarze uczący się, kształcący, poznający z autopsji najlepsze praktyki bibliotek europejskich. Przykładano więc dużą wagę do rozwoju kadry, w tym także do realizowania krótkoterminowych wyjazdów szkoleniowych w ramach programu Erasmus. Zdobyte doświadczenia wykorzystywane są w bieżącej pracy własnej, w szkoleniach, którymi obejmujemy bibliotekarzy nie tylko systemu biblioteczno-informacyjnego UAM, ale także środowiska. Niezwykle ważne jest ich opisywanie na łamach prasy fachowej i zawodowej, referowanie w czasie konferencji

krajowych i zagranicznych. W tym zakresie aktywność pracowników była zadawalająca, a zadaniem kierownictwa Biblioteki jest ich wspomaganie w realizacji tych planów. Nadal wysoka była liczba publikacji przygotowanych przez poszczególnych pracowników. W sposób szczególny podkreślić należy wzrastającą w środowisku rangę rocznika BIBLIOTEKA, co jej redakcja odczytuje w coraz większej liczbie artykułów zgłaszanych przez osoby z całej Polski. Redakcja dokłada starań aby rocznik ten spełniał wszystkie warunki stawiane przed czasopismami punktowanymi. W roku sprawozdawczym, kolejnym z tych kroków było zarejestrowanie go w międzynarodowej bazie danych „The Central European Journal of Sciences and Humanities”.

Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej nadal pełnili funkcję opiekunów merytorycznych nad działalnością bibliotekarzy systemu biblioteczo-informacyjnego UAM. Organizowali i przeprowadzali regularne konsultacje i warsztaty z bibliotekarzami bibliotek wydziałowych z zakresu opracowania formalnego, rzeczowego i czasopism. Wierzymy, że współpraca w tych, ale i innych zakresach będzie się rozwijała, bo pozwala to budować tak oczekiwany przez użytkowników spójny system biblioteczo-informacyjny Uczelni.

II. Organizacja

1. Struktura organizacyjna Biblioteki Uniwersyteckiej w okresie sprawozdawczym uległa korekcie. Powołano Oddział Digitalizacji Zbiorów (z połączenia Sekcji Mikrofilmowania Oddziału Magazynowania i Ochrony Zbiorów oraz zespołu Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej), Sekcja ds. Systemu Biblioteczo-Informacyjnego podniesiona została do rangi Oddziału. Zatwierdzona została także likwidacja Oddziału Informacji Naukowej, który z początkiem roku 2012 został połączony z oddziałem Prac Naukowych, Dydaktycznych i Wydawniczych w Oddział Informacji i Transferu Wiedzy.

2. Rada Biblioteczna odbyła 3 posiedzenia opiniując m.in.: sprawozdania roczne, zasady digitalizacji i budowy własnych zasobów elektronicznych, sprawy personalne. Wrześniowe posiedzenie Senatu UAM odbyło się w gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej, a jednym z punktów programu było omówienie perspektyw jej rozwoju.

3. Dyrektor wydał 3 zarządzenia wewnętrzne regulujące sprawy odpłatności z użyciem bankowości elektronicznej, szczegółowych zasad udostępniania zbiorów, korzystania z sieci komputerowej BU oraz 3 komunikaty. Kontynuowano proces regulowania uposażeń stosownie do założeń polityki kadrowo-płacowej.

4. Wykorzystanie etatów:

Grupa pracownicza	Liczba etatów 2010	Liczba etatów 2011
- bibliotekarze dyplomowani	26	26,5
- służba biblioteczna	124,75	127,74
- inżynierijno-techniczni	8	6,75
- administracja	5	5
- obsługa	30	29
Razem	193,75	194,99

Stan etatowy Biblioteki Uniwersyteckiej nie zmienił się oficjalnie w porównaniu z rokiem poprzednim, choć nie był w pełni wykorzystany. Zatrudnionych w BU było 198 osób - 69 mężczyzn (35%) i 129 kobiet (65%).

Struktura wykształcenia kadry:

Wykształcenie	Ilość osób 2010	%	Ilość osób 2011	%
- wyższe	123	63,4%	127	64,4%
- średnie biblioteczne	6	3,1%	6	3,0%
- średnie	28	14,4%	31	15,7%
- zasadnicze	25	12,9%	23	11,6%
- podstawowe	12	6,2%	11	5,6%

W porównaniu z poprzednim rokiem struktura zatrudnienia zmieniła się minimalnie. Działania Biblioteki wspomagali wolontariusze.

5. Absencja chorobowa wraz z opieką i urlopami macierzyńskimi wyniosła na 1 osobę 15,9 dnia (2010 – 14,90).

6. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono działań w zakresie zmiany uposażeń całej grupy, z wyjątkiem 11 kustoszy z długim stażem pracy.

Średnia płaca brutto - bez premii - wynosiła dla:

- bibliotekarzy dyplomowanych 3 257,70 (2010 – 3 214,93) zł
- służba biblioteczna 1 876,12 (2010 – 1 773,22) zł
- inżynierijno-technicznych 2 584,28 (2010 - 2 175,45) zł
- administracji 1 711,00 (2010 – 1 717,50) zł
- pracowników obsługi 1 241,23 (2010 - 1 146,54) zł

7. Wszyscy pracownicy otrzymali:

- w listopadzie jednorazowo dodatkowe wynagrodzenie (tzw. „karpiove”) w wysokości 500 zł,
- z funduszu socjalnego kwotę 1.000 zł (na pełen etat, dla pracujących minimum 1 rok) na dofinansowanie kosztów wypoczynku.

Legitymacje uprawniające do korzystania ze zniżki 50% za przejazdy koleją otrzymali pracownicy zainteresowani, po wpłaceniu kwoty 43 zł.

8. Z funduszu nagród 42 osoby otrzymały nagrody w łącznej wysokości 39.950 zł., a 4 bibliotekarzy dyplomowanych z funduszu przeznaczonego dla nauczycieli akademickich.

Nadal niski poziom płac nie pozostawał w żadnym stosunku do wymagań kwalifikacyjnych i obciążenia personelu, które wzrosły w związku z podejmowaniem nowych wyzwań i zadań oraz realizacją zwiększonych oczekiwań użytkowników. Żałować należy, iż znacznie zmniejszono wysokość środków na realizację pewnych zadań w postaci prac zleconych, w związku z czym ich zakres był mniejszy niż w latach poprzednich. Nadal nie zdołano w całości wprowadzić w życie założeń systemu płacowo-kadrowego.

9. W lipcu na polecenie JM Rektora UAM kontrolę BU przeprowadził audytor wewnętrzny mgr Edward Kolman. Zakończyła się ona wynikiem pozytywnym.

III. Finanse

1. Budżet Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł po jesiennej korekcie **14.391.000 zł (2010 - 14.950 tys. zł)**, a więc był o 3,75% niższy od środków roku poprzedniego, mimo iż budżet Biblioteki obciążono dodatkowo składką na PFBN w wys. 291 tys. zł. Budżet Biblioteki stanowił **3,65%** w budżecie Uczelni.

Zgodnie z konstrukcją budżetu Uczelni Biblioteka otrzymała środki z wyszczególnieniem tylko dwóch grup kosztów:

- wynagrodzenia z pochodnymi 8.000 tys. (2010 - 8.300 tys.) zł
- zakup książek, czasopism, zbiorów specjalnych i baz danych 3.200 tys. (2010 - 3 200 tys.) zł

Inne wydatki pokryte miały być z pozostałych środków.

Dla większej kontroli oraz potrzeb wewnętrznych budżet ten podzielono, a następnie wykorzystano w następujący sposób(w tys. zł)*:

Dział budżetu	Plan	Wykonanie	%
1. Wynagrodzenia z pochodnymi w tym: osobowy fundusz płac	8.000	7.266,52	90,83
bezosobowy fundusz płac	100	5.694,47	115,73
"13 pensja"	-	115,73	-
2. Odpisy na fundusz zakładowy	320	-	-
3. Amortyzacja	85	319,50	99,85
4. Zakup książek	85	83,23	97,92
5. Zakup czasopism i baz danych	800	841,73	105,22
6. Zbiory specjalne,	1.495	1 354,85	90,62
7. Druki, wyposażenie i inne materiały	450	454,02	100,89
8. Usługi obce i wewnętrzne	250	486,52	194,61
	650	1 197,58**	184,24

9. Podróże krajowe i zagraniczne	50	74,75	149,50
10. Koszty utrzymania obiektu	2 000	1.493,71	74,68
11. Pozostałe	-	351,17	-
Ogółem	14.391	13.923,58	96,75

* Dane wg Kwestury UAM na dzień 15.02.2012

** wliczono tu jako zadanie nowe składkę na PFBN w wys. 291 tys. zł

Wydatki budżetu zostały zrealizowane na poziomie 97%, co wynikało z nieobsadzenia wszystkich etatów, oraz brakiem konsekwencji w regulowaniu wniosków awansowych na poziomie uzgodnionym w polityce kadrowo-płacowej, a także (w odniesieniu do gromadzenia) poszerzenia zakresu centralnego zakupu podstawowych baz danych, co zwolniło uczelnię z obowiązku ich samodzielnego finansowania.

Uwzględniając inflację oraz podwyżki cen (szczególnie zakupu lub organizacji dostępu do zasobów) w tym wprowadzony od roku 2012 VAT na zakup książek, można stwierdzić, że realne środki pozostające w dyspozycji BU były wyraźnie niższe w porównaniu do roku ubiegłego.

Po raz pierwszy wprowadzono możliwość samodzielnego aplikowania przez biblioteki naukowe o środki w ramach programu na Działalność Upowszechniającą Naukę. Biblioteka złożyła kilka projektów, z których 3 zostały pozytywnie zaopiniowane przez zespół podejmujący decyzje. Jeden z nich na digitalizację katalogu tradycyjnego został zakończony podpisaniem umowy na **455 188,40 zł**. Środki na realizację dwóch pozostałych projektów wpłyną w roku 2012.

Wzorem lat ubiegłych Biblioteka Uniwersytecka starała się samodzielnie pozyskiwać środki na realizację określonych zadań. Pozyskano 860 tys. zł (2010 - 405 tys. zł.), tj. 5,8% w stosunku do dotacji budżetowej, w tym:

- DUN	455.188
- Kary	214.617
- Zapisy, aktywacja (wypożyczalnia i czytelnie)	114.032
- Sprzedaż wydawnictw	5.155
- Pracownia Mikrofilmowa	32.455
- Pracownia Restauracji	24.461
- inne (aukcje)	1.282
Razem	847.190
- Dotacja Instytutu Goethego	3.500EURO

Środki uzyskane z kar i zapisów przeznaczono na zakup drobnego wyposażenia, remonty, na opłacenie godzin związanych z realizowanymi zadaniami dodatkowymi (retrokonwersja, przenosiny zbiorów, dyżury sobotnio-niedzielne).

IV. Obsługa administracyjno-gospodarcza. Sprawy techniczne.

1. Przyjęto 51 418 (2010 - 53.755), a wysłano 12 421 (2010 - 17.236) przesyłek, za kwotę 70 325,30 (2010 - 78.880,55 zł). Zwraca uwagę zmniejszenie ilości przesyłek jak i ogólnego kosztu usług pocztowych, m.in. poprzez dalsze przechodzenie na korespondencję elektroniczną.

2. Wykonane prace inwestycyjno – remontowe:

- Dokończenie remontu Oddziału Komputeryzacji
- Remont pomieszczeń biurowych w starym gmachu oraz renowacja okien
- Modernizacja łącznika między starym, a nowym gmachem oraz montaż śluzy pożarowej na piętrze starego gmach
- Adaptacja pomieszczeń Restauracji Książki na „moką pracownię”
- Ciąg dalszy wymiany okien w nowym gmachu
- Remont pomieszczeń biurowych po wymianie okien
- Rozbiórka garażu
- Montaż kurtyny powietrznej w wejściu głównym do Biblioteki
- Bieżące usuwanie awarii

V. Gromadzenie zbiorów

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów przedstawia się następująco (w tys. wol.):

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
2005	186,2	63,7
2006	178,8	62,1
2007	172,8	63,5
2008	169,0	61,0
2009	179,3	69,1
2010	169,7	64,6
2011	159,1	62,8

2. Wpływ ogólny wg źródeł wpływu (w wol.):

Źródło wpływów	2011	2010
Kupno	22.267	22.035
Wymiana	3.251	3.302
EO	98.822	101.965
Dary	10 878	9.392

Dublety	23.832	32.972
RAZEM	159.050	169.666

3. Z ogólnego wpływu skierowano do dalszego opracowania **62.737** (2010 – 64.584) jednostek (39,5%), co wskazuje, że utrzymano wysoki poziom preselekcji.

Drugi rok z rzędu zanotowano niższe wpływy, na co w sposób szczególny oddziaływał spadek egzemplarzy obowiązkowych, co może martwić przy sygnalizowanym wzroście produkcji wydawniczej w Polsce oraz spadek wpływów w Sekcji Dubletów, co nie ma jednak praktycznego przełożenia na realizowaną politykę gromadzenia.

4. Do dalszego opracowania z poszczególnych źródeł wpływu skierowano :

Źródło Wpływu	2011 (w jednostkach)	2010 (w jednostkach)	Udział % w wykonaniu 2011	Udział % w wykonaniu 2010
Kupno	19.667	19.537	31,35	30,25
EO	36.926	37.791	58,86	58,52
Wymiana	1.689	1.701	2,69	2,63
Dary	4.455	5.555	7,10	8,60
Dublety	-	-	-	-
RAZEM		64.584	100	100

Wyliczona powyżej struktura, w stosunku do lat poprzednich i przyjętych założeń, nie uległa zasadniczym zmianom. Wzrósł udział wpływów z kupna oraz minimalnie EO. Łącznie z tych dwóch źródeł wpływów, uznanych w polityce zarządzania zasobami za podstawowe, wpłynęło 90,21% (2010 – 88,77%) wszystkich przybytków, co uznać należy za zjawisko jak najbardziej właściwe.

Łącznie na zakup książek i zbiorów specjalnych przeznaczono 1.292.234 (2010- 1.273.603 zł), co oznacza minimalny wzrost bo o 1,5%, co w kontekście ograniczenia budżetu uznać można za wynik dobry.

Zakupiono **9.013** jednostek (w tym 5.198 książek krajowych i 2.001 zagranicznych) oraz 1.806 zbiorów specjalnych, a także **3.626** (2010 - 2.989) nowych e-booków. Dzięki temu użytkownicy mogą korzystać już z **15.548** tytułów książek elektronicznych (2010 - 11.922).

Najważniejsze ilościowo źródło wpływów stanowił EO (58,86%) i to mimo prowadzenia znacznej jego selekcji (do zbiorów skierowano 37,4% wpływów). Wzrosła wielkość wpływu z EO czasopism, a zmalała książek i zbiorów specjalnych. Po raz kolejny spadł wpływ z darów. Zjawisko falowania wpływów z tego źródła jest charakterystyczne, powtarzając się dość cyklicznie, będąc zależne od ilości i jakości darowanego biblioteczne materiału. Na niższym poziomie, w porównaniu z rokiem poprzednim, było

zagospodarowanie druków zbędnych i dubletów, co było spowodowane mniejszym wpływem materiału poselekcyjnego oraz znacznym zmniejszeniem przez lata, a tym samym wyczerpaniem dawnych zasobów zabezpieczonych.

5. Wpływ z wymiany, utrzymał się praktycznie na poziomie kilku ostatnich lat. Wymianę prowadzono z 34 partnerami (w tym 33 bibliotek zagranicznych i 1 krajowa). Kontrahentom BU wysłano łącznie 1904 (2010- 2.350) wol., z których 1531 (2010 - 1.834 wol. stanowiły publikacje zakupione na ten cel z Wydawnictwa Naukowego UAM. Spośród otrzymanych od partnerów 3.251 (2010 - 3.302) wol. do zbiorów skierowano 1689 (2010 - 1.701) wol., a więc 52 % spośród nich.

6. Liczba tytułów czasopism w wersji print wprowadzanych do zbiorów zwiększyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **4 373** w tym 3 711 polskich i 558 zagranicznych (w roku 2010 odpowiednio **4.239**, w tym 3.438 polskich oraz 801 zagranicznych). Zapewnialiśmy również użytkownikom elektroniczny dostęp do **57.836** (2010 -55.096) tytułów. Łącznie więc, użytkownicy mogli korzystać z **62.125** tytułów czasopism, co uznać należy za wynik bardzo dobry.

7. Z **93.713** (2010- 102.584) jednostek wpływów pierwotnych i wtórnych zagospodarowanych przez Sekcję Zagospodarowania Druków Zbędnych, żadnej nie skierowano do zbiorów, 10.140 (2010 - 10.685) wol. przekazano bibliotekom sieci, a 29.760 (2010 - 26.350) innym odbiorcom. Celowo zagospodarowano więcej niż w roku ubiegłym, gdyż 39.900 (2010 - 37.035) jednostek, co należy podkreślić z uznaniem. Na aukcję skierowano 30 730 (2010 - 32.010) wol., natomiast na makulaturę przekazano 21 780 (2010 - 33.104) jednostek, a na listę dubletów wpisano kolejnych 395 tytułów.

8. Łącznie na gromadzenie wydano (w zł.):

	2010	2011	zmiany w %	Udział %	
				2010	2011
Czasopisma, e-booki, bazy danych	2.442.737,57*	2.336.220,80 **	- 4,36	65,72	64,39
Książki	746.574,39	869.145,14	+16,4	20,08	23,95
Zbiory specjalne	527.028,77	423.088,95	-19,7	14,20	11,66
Łącznie	3.716.340,73	3.628.454,89	- 2,36	100,00	100,00

* W tym wydatki BU wyniosły 1.666.512,58 zł, a wydziałów 776.224,99 zł.

** W tym wydatki BU wyniosły 1.446.200,32 zł, a wydziałów 890.020,48 zł.

Łączne wydatki na organizowanie dostępów do zasobów zmalały w stosunku do roku ubiegłego o blisko 2,4%. W głównej mierze było to rezultatem podtrzymania decyzji MNiSzW o centralnym sfinansowaniu i posadowieniu na platformie WBN-u pięciu bardzo drogich baz danych, a nie ograniczania ilościowego zakupu którejkolwiek z kolekcji. Wyliczenia powyższej tabeli wskazują na racjonalność i słuszność podjętej decyzji o zakupie centralnym.

9. Utrzymano umieszczanie na stronie www Biblioteki ogólnie dostępnych wykazów: książek poszukiwanych przez Bibliotekę oraz oferowanych przez nią do zbycia dubletów, co jednak wbrew oczekiwaniom, nie wpłynęło w znaczący sposób na współpracę z otoczeniem. Cieszyła się popularnością nowa usługa „zaproponuj kupno książki”, poprzez którą pragnęliśmy zaprosić szersze grono użytkowników do współpracy przy wskazywaniu tytułów, które BU winna zakupić do zbiorów.

10. Struktura tematyczna nabytków wprowadzanych do zbiorów nie uległa zasadniczej zmianie w stosunku do roku ubiegłego (zob. zał.), co przy braku negatywnych opinii użytkowników, zdaje się potwierdzać słuszność przyjętej i realizowanej polityki gromadzenia. Pewne wahania zauważane są w porównaniach do roku poprzedniego, ale w perspektywie kilkuletniej nie obserwujemy zmian w tendencji gromadzenia.

11. Na podkreślenie zasługuje po raz kolejny aktywny udział w zakupach antykwarycznych, co szczególnie uwidoczniło się, w zakupach zbiorów specjalnych oraz materiałów wchodzących w zakres Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz budowa bazy druków wielkopolskich z lat 1801-1914, która stanowić będzie cenną pomoc w gromadzeniu zbiorów z tego okresu, tak w BU jak i innych bibliotekach miasta.

12. Ogólny stan ilościowy zinwentaryzowanych zbiorów wyniósł na koniec 2011 roku:

Rodzaj materiału	Nowe	Odpisane	Stan
Książki	21.418	6.920	1.652.686
Czasopisma	3.168	241	645.614
Zbiory specjalne	5.080	-	488.032
Razem	29.666	7.161	2.786.332

VI. Opracowanie zbiorów

1. W zakresie opracowania zbiorów wzorem lat ubiegłych utrzymano zasadę opracowywania na bieżąco wszystkich wpływów nowych oraz retrokonwersji zbiorów aktywnych, zaliczanych do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, czy wchodzących w skład księgozbioru podręcznego czytelnika. Utrzymano wysoki poziom współpracy z NUKAT - em, zarówno w zakresie przejmowania rekordów jak i nasykania katalogu rekordami i hasłami opracowanymi w BU.

2. Alfabetyczne dzieł zwartych:

Zadanie	2010	2011
Opracowane rekordy:		
- nowe	4.497	3.690
- przejęte	19.605	20.013
- poprawione	818	1.222
- wtórne	8.530	8.660
- usunięte	-	-
Hasła khw nowe	5.018	3.700
Poprawione	395	293
Zinventaryzowano w wol. o wartości w zł.	20.908* 1.268.670,18	21.418** 1.465.079,18
NUKat przyjął:		
- rekordów	5.361	4.849
- haseł formalnych	5.018	3.700

*Poza 20.908 rekordami nowości bazę uzupełniło 7.040 rekordów po retrokonwersji

**Poza 21.418 rekordami nowości bazę uzupełniło 4.730 rekordów po retrokonwersji

Ogólnie pracowano na 34.095 (2010 - 33.636) rekordach, z których 24.213 (2010 -24.288) stanowiły rekordy nowe w bazie. Rekordy przejęte stanowiły 83 % (2010 -81%).

3. Czasopisma:

Zadanie	2010	2011
Rekordy bibliograficzne	1.162*	911**
Rekordy egzemplarzy	1.069	650
Rekordy pozycji (wol.)	5.473	4.616
Kontrola	918	770
Założono nowych sygnatur:	374	166
NUKAT przyjął:		
rekordów	682	444
haseł formalnych nowych	408	310
haseł zmodyfikowanych	80	87
Skopiowano z NUKATU	504	378
Ilość wol. czasopism bieżących dopisanych do inwentarzy	2.298	3.168

*w tym 485 rekordy nowe, 173 po modyfikacji i 504 pobrane z NUKATU

** w tym 276 rekordy nowe, 131 po modyfikacji i 378 przejęte z NUKATU

4. Klasyfikacja rzeczowa:

Zadanie	2010	2011
opracowane rekordy: nowe	8.190	6.416
przejęte	13.097	12.633
retrokonwersja	4.535	2.275
Łącznie:	25.822	21.324
Sprawdzanie rekordów zwrotów	2.045	1.208
Kontrola haseł przedmiotowych	649	1.301
NUKAT przyjął:		
- haseł wzorcowych	679	496
- haseł przedmiotowych-rozwiniętych	7.204	6.993

Rekordy przejęte 12.633 stanowiły **59,24%** rekordów z 21.324 wszystkich rekordów opracowanych (2010 - 50,72 %).

5. Prace nad katalogiem tradycyjnym objęły:

KATALOG ALFABETYCZNY

Zadanie	2010	2011
Włączono kart	397	323
Wyłączono kart	11.688	4.592
Wyznaczone egzemplarze prezencyjne	612	626
Łącznie wyznaczono:	22.044	22.670

KATALOG RZECZOWY

Zadanie	2010	2011
Szeregowanie i włączanie kart	36	82
Szeregowanie, przeklasyfikowywanie i wyłączanie kart	6.037	4.978
Usuwanie kart zagubień	351	1.129

6. Oddział Kontroli Zasobu, wykonując niezbędne prace nad zamkniętym katalogiem alfabetycznym wyjmował karty "główne" i odsyłaczowe książek poddawanych retrokonwersji, oznaczał książki jednoegzemplarzowe do wyłącznego korzystania na miejscu, prowadził selekcję "retrospektywną", wyznaczał książki do retrokonwersji 4.184 (2010 - 4.517 wol.), do oprawy, scalał wydawnictwa rozproszone i niepełne (2.4040 tytuły wobec 2.679 w roku 2010), sprawdzał zamówienia czytelnicze niezrealizowane z powodu zagubień, współpracował z bibliotekami sieci w zakresie przekazywania im materiałów z zasobu BU. Zakończono akcję scalania kapsułów i ich oprawy w nowe okładki. Prace w zakresie kontroli zasobu i zapisu katalogowego, mimo,

że czasem nie zauważane, trudno uchwytnie i wyliczalne, uważać należy za bardzo istotne dla poprawy informacyjności katalogu, a także poprawy stanu księgozbioru.

7. Bardzo poważne zadania realizowano uczestnicząc w projekcie „NUKat- autostrada informacji cyfrowej” zmierzającym do poprawienia błędów oraz uzupełnienia haseł wzorcowych, dodania sigła BU. W roku sprawozdawczym prace skupiały się na kontroli i wysyłce rekordów bibliograficznych. Wysłano do NUKatu plik 92 tys. rekordów.

8. Przystąpiono do retrokonwersji katalogu alfabetycznego kartkowego, dzięki czemu w roku 2013 użytkownicy powinni uzyskać zdalny dostęp do informacji o całym zasobie Biblioteki Uniwersyteckiej.

VII. Zbiory specjalne

1. Zgromadzono 6.112 (2010 - 6.860) jednostek zbiorów specjalnych. Liczba jednostek pozyskanych drogą kupna wyniosła 1.828 (2010 - 1.621), wymiany 37 (10), darów 744 (848), zbiorów zabezpieczonych 3 (16), a jako EO 3.500 (4.365).

2. Łącznie zgromadzono minimalnie mniej jednostek niż w roku ubiegłym, lecz znacznie więcej niż w latach poprzednich. Kolejny rok z rzędu nastąpił wzrost liczby zakupionych jednostek (w tym nut, starych druków, zbiorów ikonograficznych), spadł natomiast znacznie (decydując o wyniku globalnym) wpływ z EO. Zasoby rękopiśmienne wzbogaciły w szczególny sposób materiały ofiarowane przez rodzinę śp. prof. dr hab. Gerarda Labudy. Nadal starano się aktywnie uczestniczyć w aukcjach, nabywając na nich wartościowy, czasem dość drogi materiał. Wzorem lat ubiegłych starano się równomiernie rozbudowywać wszystkie kategorie zbiorów specjalnych.

3. Opracowano 6.238 (2010 - 6.190) jednostek, zwracając uwagę nie tylko na opracowywanie nowych wpływów, ale na retrokonwersję starego zasobu (przeszło 1.8 tys. jednostek).

4. Z przyczyn finansowych (obcięcie budżetu) nie zlecano konserwacji firmom zewnętrznym.

5. Pracownia Restauracji Książki wykonała 127 (2010 - 362) różnych zabiegów konserwatorsko-introligatorskich, w tym pełną konserwację 47 obiektów, konserwację zachowawczą 13, oprav i napraw restauracyjno-introligatorskich 67. Ponadto poddano dezynfekcji 34 obiekty.

6. Kontynuowano akcję wydzielania, retrokonwersji i przenoszenia zbiorów należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, podlegającego szczególnej ochronie sprawowanej przez Oddział Zbiorów Specjalnych. Zasób ten liczył:

- stare druki - 75.000 wol.
- rękopisy - 9 188 jedn. inwentarzowych
- zbiory ikonograficzne - 10.000 jednostek

- zbiory kartograficzne - 20.000 jednostek
 - księgozbiór KWB - 200 000 wol.
 - zbiory masońskie - 69.000 wol.
 - książki i czasopisma 1801-1939 oraz DZS - 20.000 wol.
7. Z czytelni Oddziału skorzystało 785 (201- 1.253) czytelników, którym udostępniono łącznie 7.061 (2010 – 8.166) obiektów oraz nagrań. Spadek liczby czytelników w dużym stopniu spowodowany był długoterminowym remontem.
8. Do Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej wprowadzono 16.675 (2010 - 12.739) pozycji, dzięki czemu na koniec roku sprawozdawczego liczba pozycji wprowadzonych przez BU do WBC wyniosła łącznie 55.547.

VIII. Przechowywanie i ochrona zbiorów

1. Przemieszczono ok. 21 tys. wol., w tym 15 tys. do magazynu zastępczego przy ul. Międzychodzkiej, a 6 tys. w ramach gmachu głównego, celem uzyskania miejsca na nowe nabytki (zagęszczenie zbiorów dla maksymalnego wykorzystania powierzchni magazynowej).
2. Przechowywanie części zbiorów w magazynach zastępczych utrudnia ich udostępnianie, generując dodatkowe koszty obsługi zamówień.
3. Przystosowano technicznie do udostępniania 34,8 (2010 - 35,8) tys. woluminów książek i czasopism.
4. Sekcja Skontrum w ramach bieżącej kontroli księgozbioru, sprawdziła 100 tys. (2010 - 104.000) sygnatur stwierdzając 848 (2010 – 1323) zagubień. Prowadzono szereg różnorodnych prac związanych z porządkowaniem zasobu i informacji o nim, kuponoteki i kont wypożyczalni oraz sprawdzaniem zamówień czytelniczych niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia. Stwierdzono mniejszą niż w roku ubiegłym ich liczbę, bo 1.266 (2010 - 1.778). Kontynuowano akcję wpisywania do bazy komputerowej sygnatur książek wycofanych lub zagubionych, odnotowując 2.700 (2010 - 1.440) sygnatur co umożliwiła sprawniejsze prowadzenie typowego skontrum.
5. Oprawiono łącznie 3.331 (2010 - 3.378) wol., w tym Pracownia Restauracji Książki 1.431 (2010 - 1.531), a zakłady zewnętrzne 1.900 (2010 -1.847).
6. W ramach drobnych prac konserwatorsko-introligatorskich, wykonano również 81 (2010 - 63) pudeł, 19 futerałów na zbiory (2010 - 4), 826 (2010 – 522) teczek oraz 2,9 tys. (2010 – 2,8) okładek do kapsułek katalogowych.
7. Dla UAM wykonano kilkadziesiąt tub na dyplomy h.c., futerałów oraz różnego rodzaju pudeł, a także 4 oprawy; dla Działu Administracyjno-Gospodarczego UAM 500 tub na dyplomy doktorskie.

8. Przeprowadzono dezynfekcje 40 wsadów materiałów w komorze próżniowej na potrzeby własne oraz - odpłatnie - dla podmiotów zewnętrznych.
9. Pracownia Mikrofilmowa i Digitalizacji wykonała 202 (2010 - 262) filmy, tj. 97 (2010 - 101) tys. klatek mikrofilmowych oryginałów oraz 345 (2010 - 354) filmów diazo, tj. przeszło 168 (2010 - 154) tys. klatek. W ramach skanowania wykonano łącznie blisko 220 (2010 - 231,5) tys. plików i 14,3 (2010 - 16) tys. wydruków. Wykonano 20 (2010 - 46) tys. kserokopii z mikrofilmów i oryginałów.

IX. Udostępnianie zbiorów

1. W zakresie zamówień złożonych w magazynie zanotowano wzrost, odnotowując ich 199.511 (2010 -183.485).
2. Ze złożonych zamówień realizowano 181.414 (2010 - 165.010), co oznacza, że wskaźnik zrealizowanych zamówień wyniósł 90,93% (2010 - 89,93%).
3. Liczba zamówień niezrealizowanych wyniosła 18.097 tj. 9% (2010 - 18.475 tj.10%) wszystkich złożonych. Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano 7,9% (2010 - 8,5%) ze złożonych zamówień. Zmniejszyła się, co także cieszy, ilość niezrealizowanych zamówień z powodu stwierdzenia zagubienia (1,1% gdy w 2010 - 1,6%). Jest to wynikiem działań podejmowanych na rzecz kontroli poprawności ustawienia księgozbioru, w ramach których sprawdzono w roku sprawozdawczym blisko 350 tys. (2010 - 380 tys.) sygnatur.
4. W roku sprawozdawczym zarejestrowało się w BU 10.144 czytelników, co sprawiło, iż łączna liczba aktywnych kont czytelniczych wyniosła na jego koniec 57.715 (2010 - 48.444).
5. W Oddziale Udostępniania udostępniono łącznie 597.946 (2010 - 568.291) wol., co oznacza wzrost o 5,6%. Udostępniono:
 - w czytelniach 242.867 (2010 - 255.488) wol., co oznacza spadek o 5%
 - poprzez wypożyczalnię miejscową: 350.422 (2010 - 301.367) wol., wzrost o 16,4%, w tym: bezpośrednio z Księgozbioru Wypożyczalni 177.518 (2010 -152.549), wzrost o 16,4%, natomiast z magazynu i pracowni 172.904 (2010 -148.378) co oznacza wzrost o 16,5%
 - poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną 3.789 (2010 - 3.389) wol. co oznacza wzrost o 11,8%

6. Wypożyczalnia przyjęła 355.525 (2010 - 304.812) zwrotów, z których 58.890 (2010 - 63.944, tj. 16,5%) stanowiły zwroty przeterminowane, mimo wysłania 3,6 tys. tradycyjnych monitów, a także możliwości elektronicznego sprawdzania stanu konta.
7. Zmniejszył się odsetek książek zamówionych, a nieodebranych w wypożyczalni z 15,4% w 2010 roku do 13 %, choć nadal wydaje się on stosunkowo wysoki.
8. Pozostałe agendy Biblioteki udostępniły w tradycyjny sposób 7.655 (2010 - 7.345) jednostek, co daje łącznie 605.535 (2010 - 575.636) rejestrowanych udostępnień. Suma ta nie obejmuje udostępnień zbiorów podręcznych czytelnicy w ramach tzw. wolnego dostępu do półek.
9. W roku sprawozdawczym zarejestrowano łącznie 451.066 (2010 - 450 172) wejść do zasobów e-źródeł. Z zasobów wprowadzonych przez BU do WBC skorzystano 961.497 (2010 - 318.000) razy. Łącznie więc zarejestrowano 1.412.563 (2010 - 768.172) e-udostępnień, które zsumowane z 605.601 udostępnieniami tradycyjnymi dają łącznie 2.018.164 (2010 - 1.344.808) udostępnień (elektroniczne stanowiły 70% wszystkich udostępnień). Wielkość udostępnień zasobów elektronicznych powiększyła także ilość 149.321 tekstów pobranych z AMURa.
10. Przeprowadzono selekcję Księgozbioru Dydaktycznego Wypożyczalni usuwając 5.157 (2010 - 2.477) nieaktualnych podręczników. Wprowadzono do niego 3.070 (2010 - 2.265 książek), w wyniku czego liczył on na koniec roku 86.566 (2010 - 88.653) wol.
11. Wszystkie czytelnice (poza Bibliologiczną) czynne były w soboty do godz.17.00, a trzy z nich w niedziele do 13.00. Łącznie czytelnice były dostępne przez 62 godziny w tygodniu.
12. Zmieniono organizację pracy Biblioteki, otwierając jej agendy dla czytelników także w miesiącu sierpniu oraz przedłużając do godzin nocnych prace w okresach semestrów letniego i zimowego.
13. W związku z oddaniem po remoncie do użytku Czytelni BCII zmieniono rozmieszczenie w czytelnicy księgozbiorów podręcznych, dostosowując ich księgozbiory do stopnia ich wykorzystania, co powinno zapewnić większą proporcjonalność ich obciążeń. Nie zmieniło to w zasadniczy sposób liczebności księgozbiorów podręcznych czytelnicy liczących przeszło 35 tys. jednostek wydawnictw zwartych, prasy retrospektywnej, dokumentów audiowizualnych i mikrofilmów oraz blisko 1.400 bieżących tytuły czasopism i gazet.

14. W roku 2011 zaniechano stosowania tradycyjnych deklaracji jako podstawy zapisu czytelników do biblioteki oraz wprowadzono usługę e-płatności, co spotkało się ze zrozumieniem użytkowników.
15. Wskaźnik częstotliwości udostępniania księgozbiorów podręcznych w czytelnich wyniósł 5,28 (2010 - 6,54), a dla księgozbioru dydaktycznego Wypożyczalni 2,05 (2010 - 1,72)
16. Spośród zamówień zrealizowanych do Wypożyczalni w roku sprawozdawczym 99,95% pochodziło z katalogu komputerowego.

X. Działalność informacyjna

1. Biblioteka zapewniała na bieżąco dostęp do 84 (2010 - 83) baz danych, kupowanych samodzielnie oraz kupowanych centralnie przez MNiSzW. Zmniejszono ilość przeprowadzanych testów w związku z powtarzalnością ofert ich dostawców. W doborze baz reagowano na życzenia i opinie użytkowników oraz brano pod uwagę statystyki ich wykorzystania.
2. Wykorzystanie zaproponowanej w roku 2009 usługi Ask a Librarian, umożliwiającej codzienny kontakt ze specjalistami do godziny 23.00, utrzymywało się na ubiegłorocznym poziomie, gdyż obsłużono przeszło 5 tys. zapytań.
3. Szkoleniami prowadzonymi przez OIN objęto łącznie 864 (2010 - 672) osoby. Ze szkoleń indywidualnych z zakresu korzystania z zasobów elektronicznych skorzystało 126 (2010 - 131) osób.
4. Prowadzono szkolenia z zakresu informacji naukowej, którymi obejmowano pracowników nauki, grupy doktorantów lub studentów, choć z żalem można powtórzyć, że nie wszystkie jednostki organizacyjne UAM korzystają z tych proponowanych szkoleń.
5. Wdrażając repozytorium instytucjonalne **AMUR**, odbyto szereg spotkań promocyjnych, co zaowocowało umieszczeniem w nim 730 pozycji. Łącznie w repozytorium zdeponowanych jest 1.537 prac (w tym 417 doktoratów), które w roku sprawozdawczym były pobrane 149 tys. razy. Repozytorium zostało zarejestrowane w serwisie DRIVER, co zwiększa dostępność jego zasobów.
6. Powyższe usługi informacyjne uzupełniają formy tradycyjne - zestawienia tematyczne i kwerendy. Wykonano 6 zestawień tematycznych z 256 opisami oraz przeszło 400 kwerend z 3,3 tys. opisów.

7. We wszystkich komórkach organizacyjnych nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zapytań i informacji udzielanych drogą mailową, które nie podlegają dokładnej rejestracji.

8. Liczba stanowisk komputerowych oddanych do dyspozycji czytelników w gmachu Biblioteki wynosi 62.

9. Nadal podejmowano działania promocyjne realizowane bezpośrednio na wydziałach, intensyfikowano współpracę z telewizją, przygotowywanie ulotek, bieżące informowanie społeczności uczelni poprzez ogólnodostępne komunikaty mailowe. Zainstalowano w holu BU ekran informacyjny oraz zmodernizowano gabloty informacyjne przy wejściu do budynku.

10. Zorganizowano 8 dużych wystaw, w tym tradycyjny XVI już Poznański Przegląd Książki Naukowej oraz wystawę upamiętniającą 400 lat tradycji uniwersyteckich w Poznaniu towarzyszącą obchodom uczelnianym. Ponadto zorganizowano wystawy poświęcone: Marii Skłodowskiej-Curie, prof. Wiktorowi Schrammowi, Konkursowi Skrzypcowemu im. Henryka Wieniawskiego, twórczości Henryka Derwicha, komiksowi historycznemu oraz poświęconą szlakowi pielgrzymkowemu do Composteli.

XI. System komputerowy i komputeryzacja

1. Zakupiono 20 zestawów komputerowych, likwidując równocześnie stare stacje robocze i monitory; czytniki kodów kreskowych (23 sztuki), dwa switsche i inny drobny sprzęt.
2. Zakupiono nowe oprogramowanie lub aktualne wersje istniejącego, niezbędne dla zapewnienia właściwego funkcjonowania BU i pełnienia przypisanych jej zadań.
3. Napisano oprogramowanie m.in. wspomagające prace Oddziału Gromadzenia, Udostępniania oraz nowe funkcjonalności dla poprzednio wprowadzonych tzw. programów okołohorizonowych.
4. Dbano na bieżąco o prawidłowe funkcjonowanie sieci i działanie systemu HORIZON, dokonując na bieżąco wielu modyfikacji i napraw.
5. W gmachach BU zainstalowano sprzęt i oprogramowanie pozwalające na korzystanie we wszystkich pomieszczeniach dostępnych dla użytkowników z Internetu bezprzewodowego.
6. Wobec bibliotek sieci realizowano obowiązki serwisanta sprzętu komputerowego, diagnozując i naprawiając sprzęt oraz instalując oprogramowanie, zapewniając im także pełną obsługę informatyczną

7. Współpracowano ściśle z PFBN oraz firmą Informa w zakresie rozwiązywania problemów bieżących, uczestnicząco w szkoleniach.
8. Sprawowano nadzór merytoryczny i administrowano bazą ogólnopolskiego programu Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce, a także dostępną dla głównych bibliotek miasta Poznania wspólną bazą druków wielkopolskich z lat 1801-1914.
9. Na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła:

	2007	2008	2009	2010	2011
Opisów bibliograficznych	509.244	573.430	608.726	650.362	687.182
Pozycji	1.224.783	1.366.244	1.493.975	1.597.037	1.691.157

Oznacza to, że przeszło 33% zbiorów bibliotek wchodzących w skład systemu biblioteczno-informacyjnego UAM ujęto już w systemie komputerowym.

XII. Działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza, wydawnicza i popularyzatorska

1. Obowiązkowe Przesposobienie biblioteczne realizowane w postaci szkolenia zdalnego zaliczyli studenci stacjonarni, ale korzystali z niego także studenci zaoczeni i wieczorowi. Dla zainteresowanych realizowano zajęcia z tego zakresu w trybie tradycyjnym.
2. W szkoleniu wewnętrznym dla nowo przyjętych pracowników systemu biblioteczno – informacyjnego UAM uczestniczyło 13 osób, uzyskując stosowne zaświadczenia; 10 osób brało udział w lektoratach języka angielskiego, 8 niemieckiego. W lektoratach wewnętrznych z jęz. angielskiego, francuskiego i niemieckiego uczestniczyły 32 osoby.
3. Zaocznie studiowało i było słuchaczami studiów doktoranckich oraz podyplomowych 8 osób, 4 uczęszczały na warsztaty dla kandydatów na bibliotekarzy dyplomowanych.
4. Staże w BU odbyło 6 osób z bibliotek polskich w ramach obowiązkowych praktyk awansowych i studenckich, a 7 staży odbyli pracownicy BU w innych bibliotekach krajowych.
5. Kontynuowano kierowanie pracowników na tygodniowe staże zagraniczne w ramach programu Erasmus, które zrealizowało 7 pracowników. W ramach tego projektu przyjęto w BU 3 osoby z zagranicy.

6. Kilkanaście osób prowadziło zajęcia na specjalizacji dokumentalistyczno-bibliotekarskiej oraz na studiach podyplomowych organizowanych przez IFP, WSUS, na kursie dla nauczycieli zorganizowanym przez ODN.
7. Na zasadach wolontariatu współpracowało z BU 3 studentów i absolwentów uczelni wyższych. Zorganizowano praktyki dla 2 osób skierowanych przez Urząd Pracy i w ramach współpracy z Agencją Zatrudnienia Wspomagane BIZON.
8. Zorganizowano 13 zebrań naukowych i spotkań promocyjnych dotyczących m.in. prezentacji wyników badań własnych pracowników, relacji z pobytów na konferencjach, wyjazdów zagranicznych, zagadnień dotyczących problemów współczesnego bibliotekarstwa i ich przełożenia na praktykę BU, wykładów okolicznościowych towarzyszących prezentowanym wystawom, promocji książek Wydawnictwa Naukowego UAM.
9. Z okazji Tygodnia Bibliotek, zorganizowano 5 wykładów, okazjonalną wystawę, Wieczór w Bibliotece Uniwersyteckiej (zwiedzanie Biblioteki, prezentacja zbiorów, koncert). Uczestnicząc w organizowanych przez UAM Dniach Nauki pracownicy BU wygłosili 3 wykłady.
10. Realizowano dwa działania cykliczne: spotkania w ramach Poznańskiej Dyskusyjnej Akademii Komiksu (10 spotkań) oraz **deBiUty** (3 spotkania).
11. W celu przygotowania kolejnego rocznika czasopisma „Biblioteka” 6-krotnie zbierał się zespół redakcyjny, omawiając problemy redakcyjne i wydawnicze, co zaowocowało wydaniem kolejnego tomu, nadal znajdującego się na liście czasopism punktowanych MNiSW (z punktacją 6 pkt.). Streszczenia z rocznika bieżącego zostały odnotowane w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Sciences and Humanities.
12. Zorganizowano ogólnopolską konferencję VI Forum Młodych Bibliotekarzy, w którym wzięło udział przeszło 150 osób.
13. W ramach kontaktów międzynarodowych przyjęto 2 gości indywidualnych i 3 osoby realizujące staż naukowy w ramach programu Erasmus. Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej wyjeżdżali do różnych ośrodków indywidualnie 26 razy w ramach umów o współpracy, projektu Erasmus oraz na konferencje zagraniczne, staże, targi i dla przeprowadzenia kwerend.
14. Wzorem lat ubiegłych z okazji Dnia Bibliotekarza zorganizowano wyjazd szkoleniowo - integracyjny, tym razem do Rogalina i Zbrudzewa.
15. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych:
 - 57 osoby wzięły udział w konferencjach krajowych (wygłaszając 20 referatów i przewodnicząc 4 sesjom), a 7 uczestniczyło w konferencjach zagranicznych wygłaszając 4 referaty
 - pracownicy BU opublikowali 2 wydawnictwa zwarte, 37 artykułów w wersji drukowanej i 1 w wersji elektronicznej

- sześć osób pełniło funkcję członka redakcji rocznika Biblioteka, jedna brała udział w pracach rad programowych czasopism i serii ogólnopolskich; kilkanaście w pracach instytucji i stowarzyszeń naukowych, kulturalnych, społecznych.

16. W ramach działalności wydawniczej własnym nakładem Biblioteki Uniwersyteckiej ukazały się: kolejny numer rocznika Biblioteka (wersja e i p), 1 tom w ramach serii Libri librorum oraz 1 praca zwięta.

17. Biblioteka kontynuowała funkcję koordynatora ogólnopolskiego programu prowadzonego pod egidą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce, realizowanego przez Zespół ds. Standaryzacji.

18. Mgr Halina Kozak otrzymała prestiżową Nagrodę im. Andrzeja Wojtkowskiego.

XIII. Archiwum Biblioteki

1. Na bieżąco przejmowało akta z komórek organizacyjnych BU, przeprowadzało brakowanie akt oraz ich przekazywanie do AP w Poznaniu.

2. Pracownik Archiwum:

- wykonał 10 kwerend (2010 -19)
- opracował 64 nowe jednostki archiwalne (2010 - 110),
- udostępnił 66 (2010- 193) jednostek archiwalnych.

XIV. Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Ciężeniu

1. Zrealizowano 87 zamówień czytelniczych (2008 - 123) oraz wykonano 483 stron kserokopii (2009 - 695).

2. Wygłoszono 48 prelekcji nt. wolnomularstwa i zbiorów masońskich dla grup krajowych i zagranicznych.

XV. Podsumowanie

Ocena roku 2011 pozwala wskazać pewne zagadnienia i tematy, które winny stanowić szczególnie zakres zainteresowania zarówno kierownictwa oraz pracowników Biblioteki jak i szerzej kierownictwa Uczelni w roku 2012. Zaliczyć do nich można:

1. Prowadzenie dalszych starań o pozyskanie zastępczej powierzchni magazynowej, rozbudowę i remont gmachu przy ul. Ratajczaka. Ponowienie wniosku o uzyskanie środków na remont tzw. „nowej czytelnii”.
2. Kontynuację starań o poprawę sytuacji finansowej wszystkich grup pracowników, w tym zakończenie wdrażania założeń polityki płacowej.
3. Dalsze wprowadzanie różnorodnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych na rzecz poprawy jakości i komfortu świadczenia usług.
4. Przeprowadzenie remontu i zagospodarowanie dawnej Czytelnii Niemieckiej.
5. Przeprowadzenie w końcu roku dyskusji nad zasadami polityki gromadzenia.
6. Prowadzenie selekcji zbiorów magazynowych szczególnie w zakresie czasopism.
7. Utrzymanie szerokiego zakresu dostępów do zasobów elektronicznych obcych i własnych jako podstawowego kierunku zaspokajania potrzeb użytkowników, kontynuowanie digitalizacji katalogu kartkowego, rozbudowa AMUR-a, intensywna digitalizacja zasobów własnych na potrzeby WBC.
8. Racjonalne wykorzystanie środków uzyskanych w ramach DUN-ów, podjęcie działań na rzecz przygotowania kolejnych wniosków.
9. Rozwój form i zakresów szkoleń, konsultacji dla bibliotekarzy jak i różnych grup użytkowników, w tym szczególnie systemowego kształcenia dla doktorantów, a także nowych form świadczonych usług.
10. Utrzymanie wysokiego poziomu współpracy z jednostkami centralnymi oraz poszczególnymi bibliotekami w zakresie opracowania zbiorów.
11. Utrzymanie wysokiego poziomu i szerokiego zakresu prowadzonej działalności naukowo-badawczej i działań wydawniczych.

Opracował: dr Artur Jazdon

Załącznik 1

Klasyfikacja rzeczowa nowych wpływów wg dyscyplin wiedzy

Symbol	Dział	2011 wol.	%	2010 wol.	%
A	Języki informacyjne, encyklopedie, prasoznawstwo	164	0,97	199	1,08
B	Bibliotekoznawstwo	166	0,98	188	1,03
C,D,E	Historia, Nauki pomocnicze	2.046	12,10	1865	10,17
Ew-Ez	Kultura	343	2,03	354	1,93
F	Wojskowość	227	1,34	155	0,84
G,H,	Nauki społeczne, Ruchy społeczne	997	5,90	1091	5,95
I	Socjologia	345	2,04	303	1,65
K	Ekonomia	1.445	6,77	1337	7,29
L	Prawo	1.422	8,41	1400	7,63
M	Sztuka	1.352	8,00	1525	8,31
N,O,P,Q,Z	Filologie	3.780	22,37	4813	26,23
R	Filozofia, Psychologia	696	4,12	733	4,88
S	Pedagogika	1.106	6,54	1167	6,36
T	Religioznawstwo	1.677	9,92	1886	10,28
U	Geografia	227	1,34	295	1,61
V	Matematyka, Astronomia	131	0,77	101	0,55
W	Nauki przyrodnicze	519	3,07	375	2,04
X	Medycyna	192	1,14	169	0,92
Y	Technika, Rolnictwo, Leśnictwo	370	2,19	390	2,13
Łącznie		16.905	100,00	18.346	100,00